

Партийжи ажылдар, түңнелдер

СЭКП-нің ХХІІ съездинин шийтпирлерин амырада чедишкенин күсөлүп, кезде ажыл-агыйны шапкыны-биле хөгжүр дөш Чөөн-Хемчик районун ажил-ишчилери чеди чылдын дүртү чылы — 1962 чылда бестикен социалисттик хулааларын боттарына алганар. Район бо чылдын түтүгүне 625 муң паз тарааны, 3040 тонна өткө, 2300 тонна сүтү болган 278,6 тонна дүктү садыр. 1961 чылда удуз кыс инектин баш саны 870 башка, хойбу 17800 башка көтүрдү.

Районун кезде ажил-агыйнын ажил-ишчилери алган социалисттик хулааларын додур болган ажык күсөлүгүнө боту аралар, таарым-чалык байдалар бар. Ол улуг сорулгаларын чедишкенин күсөткенин хамыктын мурнуна партия организациаларынын чон ортузунга партия-организация боттар болган полит-массалык ажилынын денелден дымка хамарлар.

Районун партия организациаларынын чон ортузунга партия-политиктиг ажилы сөөлү үдө алып аккан. Партия организациаларынын чон ортузунга ажилынын кол улаанымшыны кезде ажил-агыйнын дүртүн хөгжүрлерин херонте мурнакчы дуржулганы дидим, дүртүн-биле негедерип, ову ажил-агыйларга шийнээдин алмыр ол болуп турар.

Партиянын организациак, политиктиг кижизигде ажилын «Чыраа-Бажы» совхозта партия комитети (секретары ш. М. Унажык), «Большевик» колхозта партия организациак (секретары ш. К. Кулар), «Искра» колхозта партия организациак (секретары ш. Хал-оол), СЭКП-нің ХХІІ съездин аттыг колхозта партия аге организациак (парторг ш. М. Попут) алып аккан. «Чыраа-Бажы» совхозта партия комитети совхозтун бүдүрүлгөсүнө мурнакчы дуржулганы дидим, дүртүн-биле негедерип, ажил-агыйга биче эвес чедишкенин чедиш ап турар.

Хой ажилын сайырларын мурнакчы аргам — бот-оруга-чарыгалыг хойку бригадаларын тургузуула, оларын чагайжыды тутуу төптөрүн хей чарыгал удуз-бей тургузуула. Саар инектерин тургузуу алырларын райога бо совхозка мурнак шийнээдин эгедер.

Партия-организациак ажилын партия шийн организациак, мал ажилына коммунисттерин ролон бестикенден совхоз ботти чартык чылда күртүгө 131 тонна өтк садыр турган 377,6 тоннамын салып, пазын 288,2 ху күсөткен. Дүк садырны 112,9 ху, сүтүтүн — 106,3 ху күсөткен.

Ол мынкан партия мурнакчы ортузунга партиянын агитациа ажилын, өсөкү агитациа шийн удуз-туп, мурнакчы агитациа шийн, инек кадарчыларын чурттар бажыларын өкжидерине улуг актооней салып турар, хойку бригадаларын төптөрдө, сүт-бараан фермаларын да чуртталга бажыларын чатыш аай хайрлыг кылдырып, чекээл, класкалыг, кыскалыг кылдыр тутуулаан. Сүт-бараан фермаларын

да радиоприемниктерин база тургузуулаан. Партиянын ажил пазында «Мурнакчы дуржулганы — малтын буртууга!» деп лозунгу доктаамал удузтулга болдурун турар.

Партия социалисттик чарышты ажи удузтуп, оон түңнелдерин үндүрерине коммунисттерин кадык кижизигин хандырып турар, сөөлөтө саны улам-на «уш турар мурнакчыларын аразында бүдүрүлгө мурнакчылар коммунисттер база хей бар. Чижээ, мурнакчы сачтайгы чартык чылда ботунга быжылаан саар инектерин бирээндө 900 литр сүтү алган, хойку О. Салык төртүр 358 хондон 368 хураганын бүтүн ап, дүртүтүрп алган.

Партиянын район комитети кезде ажил-агыйнын мурнакчыларын көздөнгөн тускай өртемчилери-биле каттышкан чөвүлө хурадарын өрттиргилеп, апаа тодаргай хулааларын ажилдап кылып турар. Оон мын хойку бригадаларын бригадирлерин 5 хонутун семинарын база организациак, кукуруза өстүрерин звероаларын удузтукчуларын, мал тарым бооздырынын тускай өртемчилерин тус-тузула семинарларын организациак өрттиргилеп, мурнакчы дуржулганын үлгөрин таныгып, боттарына ажилгаары-биле республиканын мурнакчы ажил-агыйларын хаван ажаакчыларын, савчыларын чуртуктап турар. Бо боту ажилдарын түңнелде мурнакчы дуржулганы негедерип — райога кижизиге буртуу-нун, удузтукчу, коммунист, малтын буртуугун херон болу берген.

Партия организациалары ажил-ишчилерин ортузунга партия-организациак, масса-политиктиг ажилын дидим, кижизиге-биле ажилын өкжидерине түңнелде район күртүгө чартык чылда кезде ажил-агый продуктуларын садыр хулааларын өткө — 129,8 ху, сүтүтүн — 113,4 ху, дүктү — 110,1 ху күсөткенин чедиш алган. Оон мын район нийитин малын баш санын өстүрерин планын баштайгы чартык чылда инектин — 114,3 ху, хойбу — 113 ху, хаванмын — 172,6 ху күсөткен. Мынганга «Чыраа-Бажы» совхоз, «Большевик» колхоз мал бажын өстүрерин планын чүтүн аайы-биле ажык күсөткенер.

Саар инектерин тургузуу амыраар мурнакчы дуржулганы боттарынын ажил-агыйларын шийн организациак, кымын инектерин өкжидерине чегерилеге тургусканын түңнелде СЭКП-нің ХХІІ съездин болган Ленин аттыг колхозтар сүт садырларын өрткөн чылдын ол үзөнгө боттарга 2 катан сөөлүгүн, чартык чылда күртүгө сүт садыр хулааларын кайыма-да 142 ху кылдыр күсөткенер. «Чыраа-Бажы» совхозтун, «Большевик», СЭКП-нің ХХІІ съездин колхозтарын төп сүт-бараан фермаларын сүт садырларын кымын бажы денелден куулаулап турган.

Ам үдө райога партия организациалары боттарынын партия-политиктиг болган организациак

ажылын мал ченери белектер турарларже кол улаандырган. Малдан хей продуктулар алырын үндөшүн болур малга быжык чөм-суурун тургузар ажилдын темпизин кошкат-пас даш партия организациалары ажилдап турарлар.

Нийитин малынга хей чөм белектер алып ажилды «Большевик», «Искра», Ленин аттыг колхозтар болган «Чыраа-Бажы» совхозта партия организациалары боттарынын хайгааралыга ап, мында ажилдап турар ажил-ишчилерин ортузунга партия ажилды өкж организациалары ажилдап турарлар. Эки түңнелдерин олар баштайгы түңнелдерден эгедер ап турар бергенер.

Август 1-де мездин баугаар алырга «Большевик» колхоз пазын — 46,9 ху, Ленин аттыг колхоз — 40,8 ху, «Искра» — 31,2 ху күсөткенин алганар. Мынганга «Большевик» колхозта партия организациак ажилын шийн организациак, темпизин хун бүрүдө улам дүргөдөп турар. Мында партиянын агитациа-массалыг ажилын өкж тургускан. Хана солунун, агиткуудустарын бригадалар, звероалар угулчу үндүрүп, лекцияларын, беседаларын, сөзүн номчулганын доктаамал чорудуп турар.

Колхозта клуб өргөзкөчүн А. Ондар, библиотека өргөзкөчүн К. Анчима боттарынын ажилын сөгөткөч ортузунга шийнчилер. Бригадалар аразында социалисттик чарыштын түңнелдерин 5 хонутун үндүрүп, мурнакчыларын шийнчил кымыл тукуштатар болган акша-биле шапкан турар.

Малга чөм белектер бо чугула ажилда бар ажаак-биче чедишкенин-биле чегерелер чамык партия организациалары улуг чөптө-терин база болдурун турарлар. Чижээ, «Октябрь 30 чылы» колхозта партия организациалары (секретары Н. Кылыш-оол) чакып тарылганы өкж ажил-агыйларга боозарга организациак чөм, улуг озадакчыларын өрттирген, мындага ам нийитин малынга быжык чөм-суурун тургузарын ажилын база терин оожум, харымсалга чөк чорудуп турар. Август 1-ге чедиш сөгөткөч дөшөнгөн планын чүтө 25,9 ху күсөткен. Мөөк кол чылдаганын бооза сөгөткөч ортузунга партия-политиктиг ажилды чөптө тургускан. Кижизиге хуну кошкан мобилизациа. Оларга аш-чөм, чурттар оран-сава таланы-биле таарымчалыг байдалдарын чөптө тургузу берген. Ол мынкан байлаа «Сүт-Хал» совхозта (парторг секретар О. Лопсан-Серен) база бар.

Районун ажил-ишчилерин ортузунга партия-политиктиг, организациак ажилын улам күсөткөч турган. 1962 чылда алырлар бектик хулааларын чогуту үзөндө додур болган ажык күсөткенин ханды-лары районун партия организациаларын амы үдө кол, сорулганы болуп турар.

СЭКП-нің Чөөн-Хемчик районун организациак өргөзкөчүн.

Ч. НАРАСАЛ,

районун организациак өргөзкөчүн.

Комсомолчулар негеп тур

«Тээл» совхозтун Бай-Тал салырында чүс ажык комсомолчулар бар. Олар шунту ажил-иште: чөт-би кижизиге мал ажилында, хонун ажил-бүрү ажилында 60 кижизиге, оон артынаары — тузуга. Чеди чылдын дүртү чылында совхозтун мурнуна салынган ажил-агый сорулгаларын чедишкенин күсөткенин дөш тээлчилерин демиселдег комсомолчулар биче эвес улуг-ху-дуг болуп келгенер.

Хонун ажил-ишчилерин Х. Серин-оол, С. Кара, анык хой-жугар Х. Дадар-оол, Хорагай бө-

гаш еске-даа чаа мурнакчы комсомолчулар чыл келген тузун-на негеп турар.

Мынд турбже, комсомолчуларын ажил-иште, бот-тыныгыр иделей сонуругалын хун бүрү удузтуула, аныктарын организациак мобилизациага мында комсомол аге организациа шийн ролон көзүбестөн. Бо дугайында салырын комсомолчулар чөптү негедө тургузуп турар алганар. Амы бо хун-перде комсомол кымыл дээр бидин-мес. Эрткен чартык чыл дүртүгүндө ийи комсомолтар солуккан. Мынд

байдал салырга комсомол ажилын ала-чаргааралыгына кирген. Кезиге далайыны бөзүн чогуту «бүдө хавиртынмастан. Аныктар ортузунга чорудар политиктигидегил, культура-массалыг ажилдар уукулгелен.

Салырга комсомол аге организациа шийн комсомол комсомол организациа болган комсомол райоку-даа мынчага чедиш чүтө сонуругалын турар деп комсомолчулар айтырып турар.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

СОНГУ-ОСЕТИН АССР. Кировский районун «Ху-мала» кезде ажил-агый артелиде Сонгу Осетинин сорулгалы кукурузанын, Социалисттик Куш-агыйын Мадары Х. А. Албеговун зөөнү бо чылын 200 гектар шеле кукурузаны өстүрүп турар. Мадарчулар 100 гектар шеле кукурузага бузуурун ортума-биле 160 центнерден зөөш эвес бышкан тарааны, а нуган массанын дүзүш 1.000 центнер чедиш алырын хулаалган.

Х. Албегов болган оон эштери адуулар аразынын

үлүдүрүшкенин ийи угларышкын-биле үш узаа чорудуп, үнүштерин минералдыг чөмүшчилегер-биле негеп чөмүшкөн, суггарган. Зөөнүнү уча-стуга кукурузанын күчүлүг унары чаа ыш-шаар өрү кедрүлүп үнгөн. Беким дүжүтү алып деп турар.

ЧУРУКТА: зөөнү Х. Албегов (солгай таланында) болган колхозтун трактор бригадасынын бригадир Х. Цахов кукурузаны көрүп турары.

Фото В. Байдаловуу, СЭТА-ның фототехникизы.

«Тывакобаль» комбинат тузунда Т. Кунга удуртка коммунист куч-ажык бригадасынын кижизиге дашчы Сеек Маддыр-оол совет тузугуларын хун күнге алдар болуураан социалисттик чарышка кириш-пишаан, хун бүрүнү ажил нормазын 155 хуураан куду эвес күсөткөчүлүг.

ЧУРУКТА: дашчы Сеек Маддыр-оол.

Фото В. ЛУТКОВТУУ.

чечектигде

Алаштын Чечектигде Адым-Дөргүн малга өкж таарымчалыг: ода-сугаттыг, серин чалай. Мында бо чылын анык коммунист К. Сотта бригадирлерин № 1 сарлык фермазын чалайлап турар. Ферманын 70 ажык сарынын 63-жү бо чылын төрөн бызаалары чөткө. Чөккү үдө апаа 3 сарлык негеп төртүр.

Ферма бо ажил-агый чылында 500 кг арыг саркамын күртүгө дүжаар турган. 293 килограммын дүжаап, еске фермаларын бектик күртүгүн чөткө алган.

Саанчылар К. Дагла, М. Дырык олар саалданы шөвөгүн чорудуп, бызааларын өкж дүртүрүп турар.

Бригадир эш Соттага дүртүрүп кадарчылар эштер Мунба, Эйт-Баш сүт саап алган А. Попова, С. Бекчыл, 3. Натин-оол, О. Алай, Ш. Би-чылжа, семирткелде тургускан дод инектерин инек буртуунун дун-хунде ортук негедө дөшөнгөн 850—1200 грамм чедишпир турар К. Давза, К. Маддыр, Ж. Болатбай, С. Чачын-хуу, боттарынын кадарын турары төртүр 100 хонга оонаштыр 100—116 хураган алган, дөртүрүп алган. К. Балдан, У. Дой-даа, Ж. Нем-Хуура, К. Куеке, Т. Сертин, төртүр улуг хаван буртуундан чартык чыл дүртүгүндө 8—9 хаван оолдарын, дунгуну төртүр хаван буртуунда 5—6 хаван оолдарын алган И. Филатов, И. Афанасьева, Е. Ильява, К. Давза, К. Доспалы болган күш-ажылга бектик күртүгүндө-биле сугаргаан кукурузачы механизаторлар Н. Олай, С. Кымыз-оол, К. Байыр-оол олар болган оон-да өскөдөр хамаржып турар.

Мал болган чөм ажилында оон-да ууш чедишкенин чөткө ап болу-рун үстүндө алыткан мурнакчыларын дуржулганы тодаргай көртүрүп турар-дыр.

Мурнакчы дуржулганы пропаган-далаар, апаа кижизиге өөдөдүр болган оон ажилгалта негедерип таланы-биле чамык ажилдарын партия организациалары, колхозтар, совхозтар баштаар чөткө бо чылын ап чөртүккан. Чижээ, райога дуржулга-көртүгүлүг ажил-агый болур «УТКА 25 чылы» совхозтун ажил-агыйларынга барып алаа хей се-минарларын СЭКП райоку организациак.

Совхозтун мурнакчы инек ка-дарчы С. Саччылдын бода малын канчаар азырап, ажаап, семирт-келде турган болган хойку бригадын мурнакчы хойжуу М. Чаш-оолун кодамынга чаш хураганарын са-канмын арга-биле канчаар ажаап ап, өстүрүп турарын, хаван ажаакчы Е. Ильянын мурнакчы дуржул-ганын өөргөнгө практиктиг семинар-ларын колхозтар, совхозтарын инек кадарчыларын, хойжуларынга болган хаван ажаакчыларынга ажилгыт болган. «Ийрал» совхоз-тун сөптөгө мастерскалыкта «СК-3» комбайнларын тарааны аягылап ажаап алырдыга таарыштыр өкж де-ригинде болган сөгөткөч кезер ма-нинын тараа ажаап алып кылдыр таарыштыр өкж деринин таланы-биле механизаторларын семинар-ларын база чөртүккан.

Ам «УТКА 25 чылы» совхоз рес-публиканын мурнакчы дуржулганы негедерипин иккалыз алган. Ам апаа республиканын өскө райо-нуунда база хей кижизиге кээп, мурнакчы дуржулганы өөргөн ап турарлар.

Бо чылдын эгезинде районун

Колхоз бригадирлер, ферма эрге-декчилери, үчөгөчтер тударын кылган. Оларын орунга ферма-ларын, бригадаларын тускай эрке-нилер удузтуп турар алганар. Чи-жаа, 5 муң ажык хой быжылаан хойку бригаданы мал өкжичи С. На-дажап удузтуп турар. Инек, хой тарым боозадыр пункттарын мында

Ам «УТКА 25 чылы» совхоз рес-публиканын мурнакчы дуржулганы негедерипин иккалыз алган. Ам апаа республиканын өскө райо-нуунда база хей кижизиге кээп, мурнакчы дуржулганы өөргөн ап турарлар.

Бо чылдын эгезинде районун

Колхоз бригадирлер, ферма эрге-декчилери, үчөгөчтер тударын кылган. Оларын орунга ферма-ларын, бригадаларын тускай эрке-нилер удузтуп турар алганар. Чи-жаа, 5 муң ажык хой быжылаан хойку бригаданы мал өкжичи С. На-дажап удузтуп турар. Инек, хой тарым боозадыр пункттарын мында

Т. ДАВАА.

Чеди чылдын кижилери

Дилеп, тып чорур кижизиге. Бо сестер Григорий Норчиковтун ажил-ишин тода илердеп турар. Чөм иштин байлаан дилеп ты-варынын таланы-биле ол үр чылда чүтүлүгү ажилдап келген, мер-гежилдиг ажилчын. Хастактын болган Тыванын дөвөскөзүндө оон өртпөзүн өрү хавар. Ам ол боду болган өкж бажыларын күчүлүг өрүмчичи машина бистин республикада бүгү-экилел ужуз-дузалыг чеди чылдын шалыпчы тудуу «Тыва даг-дугу» комбинаттын эрге-ажылынга бараан болуп турар. Ан-Дөвөртүн даг-дүгүнү курла-вырын болган шымарын экинчиге чеди хынаарынга чөм өрүмчөз тургузулганы ол бодуну эш-өрү-биле кады кылган. —Кичизин-ер, база бир элчег кедрүлүд-ле... Машина кижизиге күзөл-со-руунга дынгангыр болуп хөдөлгөнгө соода, чөткөч ийи чүс метр ханызында даг-дүгүнү руданын хөвир чөм кырынга ке-дрүлүп үнүп келген. Григорий Михайлович бодуну мастери, тех-никин мергежилдиг, савык-чөвөгүр эзэн. «Григорий дөзгө ма-шинанын дынгангыр даа эндевек кижизиге» деп оон өрү чуга-ламын турары таварылга эвес.

Могар чөм ажилдап турган дилеп, тыпкан байлак чонуну чеди чылдын улуг-чагай ажил-ишин бөдүрерине салышынын болур дөзүрүн ол бодуну коллективини бүгү кижизигерин-биле бир дө-мей билер.

Г. ФЕДОСЕЕВ,

ЗАВОДУ ШАЛЫПЧЫЗЫ. Кымылдың хлеб заводуну ажил-чыныры чеди чылдын дөртү чылынын ийги кварталынын пла-нын база чедишкенин күсөткен. Екатерина Алексеевна Дарче-но чүтүлүгү ак-сеткилди куш-ажылы-биле коллективтин хүндү-келин чаалап алган. Назыны улугады берген болза-даа дуржулгалыг ажилчын оонашкан хөзөңч мастери, бүдүрүлгөч мурнакчы болуп турар. Элчег нормазын ол доктаамал ажык күсөткөчүлүг турар. Екатерина Алексеевнаны ады заводтун хүндүлөп самбыраанда мурнакчыларын аразында база кирген.

М. ОЮН.

Мурнакчы дуржулганы негедерип

Кезде ажил-агыйн улам мын көдүрерин таланы-биле СЭКП ТК-ның март Пленумун шийтпирлерин амырада боттарынын дөш өр-темни чедишкенин болган кезде ажил-агый бүдүрүлгөсүн чаар-тыларын мурнакчы дуржулганын колхоз болган совхоз бүдүрүл-гөсине кайы хире негедерип, ажил-дап турарын дугайында айтырып СЭКП-нің Улуг-Хем райокунун пленумунга чөткө чаа чугаалажып көргөн.

Районун колхозтары болган сов-хозтары өртемни чедишкенин болган кезде ажил-агыйн мур-накчыларын дуржулгаларын бот-тарынын бүдүрүлгөсүн негедерип, ажилдап турарын аныктыга баш-тайгы чартык чылда кезде ажил-агый продуктуларын бүдүрерин болган күртүгө саркамын оона-даларын чедишкенин күсөдөр ар-галыг болган. Бодуну ажил уча-стогун ажилдап турар. Механи-заторларын ажилында үнөнгө, кылган ажилын тускай табалыг дөшөргөнгө база ол кылмын турар. Чакып тарылга кампанынын үзө-ндө механизаторларын ажил тө-лөвирин кылган ажилдарын аны-буру хөвирлеринге хамарылаа чөк-ка ховуга херек кырында ажилдап шагын барымдаалап төлөп турган.

Ол зөно чакып тарылга үзөндө трактор ажилынын ийне бектик көртүгүн чөткө ап турган. Тракторист бүртүзү айд ортума-биле ажил нор-мазын 130 ху күсөткөчүлүг турган. Тарылганын чыгы ажаалдыг өкж чөртүдүп турган, дүжүтү ажаап алырын планын ажык күсөткөчүн дөш негедө төлөвире пландап ажык бүдүрүп продукциянын өртө-нүн 20 хууун механизаторларга бөзү чурумну доктаалып алган. Зөно-но продукциянын өкжизиге дөрт чарыкчыларын кызырып, чарыгал-дын 25 хууу хөмчөлдө камнаган-ын ап турар. Зөнонун удузтуу тракторист ажил удузтуканы дөш төлөвире механизаторларын орту-мак ажык төлөвиринде 15 хуу бектик шийн төлөвирин ап турар.

Зөнонун механизаторларын ор-тума ажил төлөвиринде совхозтун трактор-хөвү бригадаларын тра-ктористерини өкж бектик төлөвиринде хей бот турар. Зөно тракторларын сөптөгөнгө боду кылмын, кымыр, апар материалды камнап алыр бол-ган ажилды чүтө өкж шымарын кылмын дөш негедө бектик көртү-гүн чөткө ап турар. Зөно боду-нда быжылаан чөм уча-стогунун 571 газыга кымыл-тасты. 489 газга арбайын, 226 газга сууаны та-рып алган болган ам үнүжү көчүгү чагай болуп турар. Ам үдө зөно-нун механизаторларын тракторларын болган комбайнларын дүжүт ажаап алырынга болган күсү алыс алдырларынга хайнышынын белектер турарлар.

Бистин районун Жданов аттыг колхоз (дартыг эш Кошкар-оол, парторганизация секретары эш Ба-уу) кезде ажил-агый өртемчилерин чедишкенин болган мурнакчы-ларын дуржулгаларын бодуну бүдүрүлгөсүнө калба-биле негедер-ип турар. Колхоз инек фермазын, хойку бригадын болган хаван фер-мазын бот-оруга-чарыгалыг кыл-дыр тургузуп эгедер. Инекти тарым боозадыр ажилды өкж организациа-тын-биле бо чылын 300 ажык инек-тин чалгыс-даа инек кымыраван болган алган бызааларын шунту си-ментал уксаалыг болган.

Колхоз бригадирлер, ферма эрге-декчилери, үчөгөчтер тударын кылган. Оларын орунга ферма-ларын, бригадаларын тускай эрке-нилер удузтуп турар алганар. Чи-жаа, 5 муң ажык хой быжылаан хойку бригаданы мал өкжичи С. На-дажап удузтуп турар. Инек, хой тарым боозадыр пункттарын мында

тургузуулаан, малдарын тарым боозадырын техниказынга малчы-нарын өөрдүн каан, ол харымсал-галы ажилды олар ап боттары кылмып турарлар.

Бо чылын районун колхозтары болган совхозтары тарылганы хей агрегаттарын көчүп сөөртүр мурнак-чы арга-биле чөртүп, үзөңгүн чү-дүрерин, дүжүрерин болган сөлдө-лүг сөөртүп чедишпир эде дерит-тинген автомашиналар болган бөзү чөртүрү комбайнлар-биле кылмын организациастан. Ол мурнакчы арга-ларын калба-биле ажилдаанын ажи-зында район өрткөн чылын 42 муң га черин чызып удуз алдырын тарым-ын база 20 муң ажык га черин саванын аргааларын чөткөтүп, чак-кы тарылганы чөртүр үзөндө бектик агротехниктиг дөшөлдө күсөткен.

Мөөк-биле чегерелер өртемни чедишкенин болган мурнакчы дуржулганы негедерип, ажилдап ажил районун колхозтарында болган совхозтарында ам-даа кылмын чөртүп турар. Чамык партия ор-ганизациаларын мурнакчы дуржул-галарын негедерип өкж семинарлар өрттирери ол деп билип, үртүчүгүн ажилын чөртүтүп турар.

Күш-ажылдын мурнакчы арга-же-тодарын ажилдап турарында чамык колхоз, совхоз бүдүрүл-гөсүнүн көртүгүлүгү көчүтүп куду бо-луп турар. Чижээ, «УТКА 25 чылы» совхозтун № 1 сүт-бараан фермазын савачылар чарык чылда бир инекке оонаштыр 873 кг сүт саап ап турда, ол-да совхозтун ол фермадан 10 км арык чөдө турар № 2 сүт-бараан фермазын савачыларын бир инекке оонаштыр чүтө 438 кг сүт саап алган. Азы «Х Улуг хула» колхозтун сүт-бараан фермаларын чартык чылда бир инекке оонаштыр оон-даа эвөөш, 301—352 кг сүт саап алганар.

АЖААП АЛЫШКЫН ТЕХНИКАЗЫ БЕЛЕН

Оңгар-Ховуун Межегей талазын-че ооганым ыгылаанга хову турлаа ажал-ишчилер халеп, улуг ажал-үүлени ателдерини кырында келгенин көргүзүп турар. Ол болза Гады районун «Коммунизмни керемети» колхозунун № 1 хову-трактор бригадасынын турлаа-дыр. Ажыгы болбастың аргам чок апар-гыт: Оңгар-Ховуун ыгылаанга, ол-бо талааларында дөңсөөлөр, бедер-а кызыл-тастар шокарартып бы-ашып, саргарып келгиле. Дүжүт ажаап алышкыны мырыдай чыга-дып келгенин демдээ ол.

Турлаага 9 комбайны экеп тур-гузуп каап, оларын чамыда трак-торлар база бар. Ажаап алышкы-ны калчаар белеткенип алганын дугайын бригаданын дузалакчысы Александр Игнатевич Литвинов бис-ке допчулап чугалады. Колхоз бо-чылан ажаап алышкын техника-зынын септелгенин болуун мастер-саламатта чурттуу. Бар комбайнлар бүтүп септелгенин. «СК-3» деп 7 комбайны 3-жун тарааны тавыт-дай кезер кылдыр эле дөңсөө, а арт-кап 4-тү тарааны бөлдүрүп басты-рар. Оон мыай «С-6» комбайн 8, «С-4» бирөө бар. Олар шүтү сеп-теттиген. Лафет чок ийи жаткан, 9 «ДП-54», 2 «Беларусь» трактор-лары дүжүт ажаап алышкыныга белеткенип. Куктуруу ажаар 2 ком-байнынын бирөөн септеттиген.

— Суурда жокутуу комбайнлар артып калган. Оларын болган эсе-даа артык техниканы тракторлар-бисе турлаага сөөртүп экеп, белен байлапта тургузар бис. Ангылап ажаап алышкыны август 10—12 түнөөрөндө ажал-ишчилер чамык-тарааларын быжыдынын байлап көргүзүп турар — деп, эш Литви-нов, Оңгар-Ховуун Элегеске баткан ыгылаанын ол чарында алышкын-дыр саргарып оларду кызыл-тасче турлаады көрүбүзбас, чугалады.

Септелге колхозтун механика-торлары шүтү киришкен. Кижн бу-руту болуун комбайнынын болган тракторунун септелгенин боду ха-лыккан. Комбайнперлер И. Каш-теев, М. Труфанов, И. Куламанов, О. Манар-оол, трактористерден

В. Лукьянов, М. Манай-оол, Н. Жу-рабин болган оон-даа эскерлер эл иленкейди ажаллап, боттарынын олашкан септелгенин кылбышаан, эске өөрүңге база дузалашканнар.

Болхозтун механиги эш В. Ма-каров септелгенин ажылын эки ор-ганизастаны-бисе кады оон шына-рыныче улуг кичөөгөйи салып тур-ган. Механике башаткан үш киж-ки составтың комиссия септелгенин үлгөн техниканын септелгенин шынары хылап хүдөө ап турар. Ол комиссиянын составыга меха-никтен ангыда, агроном Р. Ионина, автопарктын бухгалтери В. Никитин ажаллап турар. Бир эвес септелге калды-бир челио кылдырмаан түвө бар болза дораан катат кылдыртып болган оон оондаа база катат хылап көрө.

«Коммунизмни хереди» колхоз ажаап алышкын техниказынын септелгенин орте дозуп ап турарын үстүндө чакыктер көргүзүп турар. Мычазла-даа дүжүт ажаап алыш-кыныга белеткени оон-биле бол-ган деп санап болбас. Август 2-ге чедир хову турлаанын белеткени бе-зиге ателдөөн. Турлаанын шыны эш-тенимдөө, оон кол дөңсөөрөңнүн ор-ти бок-сагы арылгатынмаан. Чурт-талга бажыныдынын, столовалын, кызыл бодуунун ишти чугайтаткан-маан. Ол кызыл боду дүжүт ажаап алышкыныче, күрүңге тараа са-дар хүдөөгөңнүн күсөөдөңнөчө уга-дыр дериттисөөр.

Шанын бир жүндө эртен чы-лып тараа арылап, чүдүрүп турган шөлдө тараа чүдүрүкчүлери болган транспортёр чашпан аразында дуг-латгыча берген тургулаар. Бо чылып тараа чүдүрөт техниканы үштү са-дып алган. Демги өргү чүдөлөр ажаллаар ажалчок болган джизн ту-рарлар. Бир-төө ындыг болганды оларын шөлдөн чылаткан, хамык чашпан, ситенин аштап арылаар херек.

— Бөгүңө чедир хову турлаанын белеткениге хол дөңсөөрөңнө шы-нып. Ам дээрде техниканы мында мөөнөп тургырыс бо. Дарта хүн-дө ателдөө турлагын белеткени-

ге кирер бис. мында келген кижн-дер шүтү ажаа кижн — деп, эш Литвинов бөгүрөңдү чугалады.

Колхоз бо чылын 6000 ажыг гек-тар азы-бүрү кудуруларын, оон иштинде азы-чөмөн хол кудурула-ры болуп кызыл-тасты 4750 гек-тарга тараан. Контротага элөөн орте чөдө бөрүлөккө, колхозтун дэргасы В. Рудин кол-оол ажылаар кижн-лерин башкарып чорударын доос-кан олур.

— Челио чылым дөжүк чылы-нын дүжүдү бисте эртен чылаа-зындан тудавас болуп, а хемчаал талаа-биле харын-даа көвүдөөн. Күрүңнүн шыгымынча 1500 тонна тараа урар социалист хүдөөгөңнүн эртен чылаа шылап ийи катат ажыг күсөөдө аргамыс бар. Тараанын быжыны ап көрөгө, ажаап алышкыны-даа, күрүңгө тараа салдыртып-даа районун өсө-ажаап-агыларын мурнап болурунда аргамыс база бар. Бергенде турар түвө чөдө 23 автомашинаны 7-и септелгеде туруп турар болуп — деп, эш Рудин чугалады.

— Дүжүт ажаап алышкынынын ажылын шыны кылдырган бе? Киж-ки күжүн калчаар таарыштырып турар силер?

— Ажаап алышкынынын ажыл-чым планын агроном Ионина чога-лап турар. Амгында дозобулаа. Бо чылын дүжүт ажаап алышкы-ныга өсөөрөңнүн кижн күжү хере-дөйгөй, боттарынын күжүсө-бир-де ажаап ап болуп бис. Бо дугайын-да СЭП ТК-нын болган СЭРЗ-нин Министрлер Чөвүлөңнүн доктаалы бар болгай.

«Коммунизмни хереди» колхозтун ажыл-ишчилери бо чылын дүжүт ажаап алышкынын кыска хуусаа-да чорудуп, күрүңгө тараа са-дар социалист хүдөөгөңнүн ажыг кү-сөдир дөжүт улуг көдүрүшкүн-биле ажаллап турарлар. Олар ам каш-ла хомуктан тараа дөжүт шиттирди-демиседи этелдөөр.

М. ЛЮДУП.

БОТТАРЫ ТУДУП ТУРГУСКАШ, БОТТАРЫ АҢАА ӨӨРЕНИР

Кызылдын Ленин аттыг болган Чүдүм кудуруларын бел-а-рында тууйбулан кылган аажок улуг бажынык чаз туулу белин үш берген. Ол туулу болза Кы-зылдын күрүңнүн педагогика институтунун чаз көрүзүңү бо чылын ажылаага кирер ужурдуг туулу-дур. Ол улуг туудунун ажалдарын «Тыва тууду» трези ам ийи чыл дүргүзүңдө чорудуп келген, адал сөөдүнө ажычын күжү челишпес дөжүт мырыдай тур ара калкан турган. Ша-мычан институттун студенттери туулу ажалдарын боттары улам-чыл чорудар деп дидим болган патриотчу шиттирнин үндүргө-нөр.

Ара калдыган туудуга ажыл-иш катат хайнып ателдөө. Кайла-ла аныктар чыгыш мөөнөшкө болуп, оон каткы-хог, мр-шоор, оюн-башатк ираар эвес. Институт-тун чаз туудунун студенттер көп ажаллап ателдөө хүндө бөөр ол эңизиргег турган тууду чери олудуган, хөдүгү үңкөр, дааш-шым оон-моон улаштыр-улаштыр чамылаан-ла турар.

Холдарынга туудугунун чепек-терин эвес, а номнары, карандаш-терин, демир-үжүктөрүн туудуп чачыккан студенттеринин ажал-иш баштайгы үзүңдө шуудайын турган, Шукатурлар ажалдарын мастери, орден хамыламыс Матрена Пичугина болган хоочун туудугу Николай Суховатин олар студенттерге ажалдын аргала-рын тайылбырап айтты берип, оларга боттарынын үр чылар дүргүзүңдө шигээдип алган бай-лак дүргүзүңдө күсөөдөңнөчө дамчыдып турганнар.

Коммунистг өзүга кижизит-тирген совет аныктарын мур-нунга бергелер турбас. Студен-тилер туудугунун хол азыз тус-

кай мергежилдерин кыска хуусаа-да чүгээр шигээдип алканнар. Хүннөр эртен тууду-на ажал улам шуудай, темпир дүргөдөп, шынар ажыган. Ол чорук амык-тарын күш-ажылы сорук кырген. Улаптаанда хүн бүрүнү ажал нормалын олар шүтү ажыг кү-сөдир турар оларганнар.

Бо чаз туудуга ажаллап турар студенттерин аразында калкан институтту дооскап дөжүт эртен-нин дипломнарын холга алган сөөдүндө школаларнын директор-лары, улус өөрөлөгө кидистер-ниң эргелекчилери болуп ажал-лаарлар-даа хөй болгай. Ычан-олар практиктиг ажылынга шко-ла септелгени, тууду ажаллаары-биле улаа-дараа бо-ла таваржыр-алаар. Ам чаз туудуга ажаллап турган шигээдип алган тускай мергежилдери оларга келир үеде дыма херектиг болуп.

Бис институттун чаз туудуга чедер берген бир-де дугаарында студент ийи өңүк кыстар П. Те-кер-оол болган Х. Ондар-биле ужураштым. Олар даштын бе-тон хооткан турлар. (Кырында сола-гай талазында чурук).

Ажы дээрде дыма бачым чо-рун тур. Чүгө дээрде ол ийи-мыс О. Ондар уурткаан 22 киж-лиг шукатуржулар бригаданын бетон-биле хандырып турар бол-дулар. Студент кыстар чаз тууду-нук даштын талазын шукатур-лап турда эпитин, шалыкынын кижн кайгаар. (Кырында оң та-лазында чурук). Ол болза инсти-туттун педагогика факультетинин студенттери, С. Ондарын бри-гаданын кескигүнери-дир.

Институттун чаз ба-жыны өөрдилге-херек-селдеринин эң болбазы-рангай чаз дерилгелер-биле хандырткан кабинеттерин, спортчу залдыг, дөңсө, чырык аудиторияларын болуп. Ычанга студенттер чаз туудунун бүгү-ле ажалдарын эң хымачы-лыг күсөөлөй, институт-тун иштинге кире бөрөгө бүгү-ле чүдөлөр көрү-түг, эпитин, чараш бо-луп дөжүт кызыл-ажаа ажаллап турарлар. Маана кол рольду ажалдын күсөөдөңнүн шынары ойнаар. Ычанга студенттер чүгө-тергин эң шынарым ажы дөжүт чарышты организастаннар.

Каа-даа барган аныктарын бедик кө-дүрүшкүнүгү, тургу-зучу күш-ажылын сеп-кил-ханымынның ма-галал көрүп чорудуус. Комсомолчу кыстар С. Монгуш-оол болган Л. Күжүгет сонгаар аныктарын ховгаар-нары болган, хары-салгалатп ажалды тер-гени эң күсөөлөй ту-рарын прораб биске чу-галаан. (Алаанда сола-гай талазында чурук).

Студент оолдарын бригаданын Чаламба Шилов ууртуп турар. Олар өрөөлдерин дөңсөөрүн са-лып, хамдыктары шукатуржула-рга чуга чартылар белеткен берип турарлар. Оолдар бригаданын ажы төнгөн соонда боттарынын объективизин септелгенин база чорудуп турарлар. Хостуг шак-төөдө-ле ажал-сергек, ойнаар-хог-лор үшн бо-ла тып алган турар-лар. Чаламбанын бригаданын кескигүнери бо-дур. (Алаанда сола-гай талазында чурук).

Боттарынын холдары-биле ту-дуп тургузуп алганы институту-га дөңсө эртенни чедип алыр өөрүнүгү, чоргаарычиг, амык-ралдын дүргүзүңдө утундурбас болбайн канчаар! «Бо бажынын тууду тургузуп алган, ажаа бот-тарымыс өөрөнөр бис» деп, сту-денттер чоргаар чугалап турау-лар.

Сөзү болган фотоз В. ЛУТКОВТУУ.

ССРЭ-нин Дээди судунун Пленуму

Чокта чаз ССРЭ-нин Дээди судунун элечтег Пленуму А. Ф. Горкинин дарагалашкыны-биле бо-луп эркен.

Пленум хээди алыр чорукка уур демисел талазы-биле суд органи-зынын ажылынын дугайында Ук-раин ССР-нин Дээди судунун дара-галы Ф. К. Гаухун, Грузин ССР-нин — В. И. Майсрадеини, Кыргыз ССР-нин — К. Ш. Ша-мөвүтү, РСФСР-нин Дээди судунун дарагалашкыны А. К. Орловтун илеткелдерин база уу херектерин талазы-биле суд практиказынын каттыштырган түн-нелдерин дугайында ССРЭ-нин Дээди судунун дарагалашкыны ора-лакчы В. В. Куликовтун илеткелин дыннаан.

Хээди алыр чорукка уур калбак хөй-ниитиниң кичөөгөйи угаандырбышаан, ол херектерин талазы-биле бурутууг кижилерге эдөөн шыгыны кеземче хемчеглер-ни судтарынч оонап турар аларга-ны Пленумга болгулаан илетке-лерге болган санал-шүтүмчүлө-дөргө демделгелерин. Хээди алыр чорук дугайында эдөөн хөй эр аар херектерин эвилдешкен респу-бликаларын Дээди судтары күрү-нениң болган хөй-ниитинин ала-лакчыларын киржилгези-биле көргүдөө боттарынын чорудула-зынга хүдөөп алгылаан. Оон-биле кады эртен үениң бузар-бак ар-тышкынарынын бирөөн болуп ол кем-бурутууг херектерин ийи-тилдее оңа айымдын чедир көр-бөс чорукту чамык судтарынч ам-за оожум ажып эртин турары Пленумга демделгелерин. «Хээ-ди алыр чорук ужуң кеземче ха-рысалаан күштерлер дуга-йында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун 1962 чылдын фев-раль 20-де үндүргөн Чарымын сүзүгүр чүгө хээди алырынч эвес, харын база хээди бээрерин болган хээди дамчыкчыларынын үлгедигеринин айымдыг байда-лын судтар база өөрөнш көөр ужуруг деп, Пленум оларга тайыл-быраан. Каржы хээдигеринин хемаарыштыр хойдула көрдүгөн шыгыны кеземче хемчеглерин оона-вышаан, оон-биле кады судтар бо-ла кем-буруу үлгедигеринин ийи-ги чөргөң киржилгелерин бол-гаш таварылга болган байдалар-нын ужурунда кем-херек үлгет-кен мындай кижилерин уу херек-тендерден ылгай көөр ужуруг.

Хээди алыр чорук дугайында херектерин хөй уаада-ла буру-дөргө, албан черлеринге, колхоз-тарга барып көөрүн, суд тоара-дылазынга хөй-ниитинин ала-лакчыларын киржилгезин ханды-рын, суд чорудулааларын түн-нелдери парлагатга, чон ортууң-га чорудар лекцияларга болган илеткедере чырыдарын судтарга Пленум сумелдөө.

ССРЭ-нин Чингине прокурорунун бирги оралакчы А. П. Мишутин-ниң илеткелинин талазы-биле Пленум болза, хосталганын кы-дып шиттирген кижилерге эдөө-чазар күш-ажы колхозынын хевирин судтарынч тодаргайлап турарынч практикасында четпес-

терин чайладыр дугайында ССРЭ-нин Кол прокурорунун кижирген би-жин көрүп чугалашкан. Бо херек-терин талазы-биле суд практика-зын каттыштырган түннелдерин дугайында илеткелди ССРЭ-нин судунун кескигүн А. С. Супатаев кылган.

Эдип-чазар күш-ажыл колония-ларынга кижизилдиге ажылын улам ылгай кижилер соруга-биле судтар болза колонияларын хевирин то-даргайлаарда үлгеткен кем-херек-теринч байдалыга болган аарыга хемаарыштыр хоругдатканнарын ангы-ангы ажаап кадалаар прин-ципти барымдаалаар, а ол шылап шиттиргенеринин дугайында бай-далын өөрөнш көөр ужуруг деп, хүдөөп алган доктаалыга оларынч кичөөгөйи Пленум угаандырган. Оң ужурунда аар херек ужуң шиттиргенерини, а ол шылап хосталга кызылдын черлерин-ге бирги уаада келген, хоругдат-канынарга багай салдарын хаадыр, хосталга кызылдын черлеринге кеземчени каш уаа эртарген кижилерин ниити чурум колониязын-че чамык судтарынч барымдаа чокка чорудуп турар чорук шы-дыг аргажок частырылаар болуп турар.

Кем-херек үлгедигеринин баш ууур болавайн чажырган, оор-лаан эт-хөрөгүн биле-тура садып алган болган сайгарган херектер дугайында ССРЭ-нин Дээди судунун кеземче херектер талазы-биле суд коллегиязынч дарагы Г. З. Анашкинин илеткелин дыннаан, ол айтырыг талазы-биле чогуур доктаалды хүдөөп алган.

Кеземче хемчегин судтарынч ой-нан турарынч практикасында чам-лык четпестер дугайында ССРЭ-нин Дээди судунун дарагалашкыны А. П. Мишутин илеткелин дыннаан, Пленум болза кеземче хемчеглерин хойду-дүргө дүшү-түп судтарынч кодууды шы оонап келгенин демделгези. Ындыг болза-даа кем-херектерин эң-не баштай үлгеткен, ниитилеге ы-ндыг-ла улуг айымдыг эвес, база ниитилеге тускайлавайн эдип ап болуп кижилерге хемаарыштыр чам-лык судтар шы эвези-биле хостал-га казып турган таварылгалар бар. Үлгеткен кем-херектин байдалын база бурутууг кичиниң бодунун байдалын барымдаалап турган, ы-ндыг кижилерге, а ол шылап кем-бурутууг үлгедигеринин ийиңи чергенч киржилгелеринге хемаарыштыр кижжик хуусааларда хостал-га казымынч орнуна судтар эдип-чазар күш-ажыл оонар, кайы-бир эолчег дужалаа кирер эвес кайы-бир ажыды чорудар эр-ген казыр, торгаар, чедирген когараларынч орун төлөөр кылдыр хүдөөдөргө болган бурутууг киж-нин ниитилеге тускайлаарында хемчеглаан кеземчени эске-даа хемчеглерин, а ол шылап шенеле-шкендеги болган шенеледеш шит-тиргенерин ажыды чоннарынч хөй-ниити организацаларынч болган коллективтеринч дилдөөн сүзүгүр эдип-чазар база эде ки-

жилдер кылдыр оларга шидилер хемчеглерин судтар алыр ужуруг деп Пленум айткан.

ССРЭ-нин Дээди судунун негедде херектеринч талазы-биле суд кол-легиязынч дарагы В. Е. Паню-гинниң илеткелин дыннаан, Пленум болза туудуга хуу-өнүгүнү эргези-ниң дугайында херектер талазы-би-ле суд практиказынын каттыштыр-ган түннелдерин чугалашкан. Ын-дыг херектерин шиттиргездөргө, ту-дуга болган хуузууда чурталга бажынарын туулар, чер уастогун тускайлаарынч чурум таарыш-тырып турар ССРЭ-нин Эвилдеш-кен республикаларын негедде хойлуларын судтар шыгыны уур-тулга болдулар, маргылааларынч алыс ужурун илердеринче ханызы-биле сингип кирер ужуруг деп, хүдөөп алдыган доктаалыга Плен-ум айткан. Судтар болза чамык кижилеринч туудуп алган азы садып алган бажынарынга хуу-өнүгүзү-сөскө-даа дамчыдыр деп чыдак-биле чер уастогун чажыт хевиринч садар чоруктун фактыларынга уур демиседи күштелдирер.

Негедде болган кеземче херекте-ринч талазы-биле шиттирледеге, тодаргайлаашкынарга болган док-таалдарга ССРЭ-нин Дээди судунун болган ССРЭ-нин Кол прокурорунун уурлаанышкынарын Пленум база чугалаашкан.

Пленумунун ажылынга ССРЭ-нин Чингине прокурору Р. А. Руденко болган ССРЭ-нин Чингине проку-рорунун бирги оралакчы А. П. Мишутин олар киришкенер.

Ниитиниң чөмөнөлгө черлерин утуп болбас

Совхозтар төптөргөң болган оларын салбырларынга тургузту-гулаан рабкооптунч столовааларын чогур черлеринч шиттир-гизип совхоз директорларынга шиттир-гизип, продукциянын бот-туну эдүгүр чик өрөктөг чөмөн-нүн херелдөө апарганынга ажычын-нар улуу-биле өөрүп турганнар. Сов-хозтарынч ууртукчулары боттары-нын столовааларынч продуктулар-биле үзүктөл чокка хандырын, олар-нын чөмөнөлгө ассортментинин көвүдөргөңнүн угаалган чамык хемчеглерин ап келген.

Мычазла-даа чамык совхозтар-нын ууртукчуларында ниитиниң чөмөнөлгө черлеринч ажылынга кичөөгөйи сөөлү үеде шүт кош-палканын бижикчилер боттарынын чагаларында тодаргай фактылар-биле илердип турарлар. Бо талазы-биле оларынч дараалында чагала-рын параладыс.

АЖЫЛЧЫНАР ОНУ КҮЗӨП ТУРАП

«Сүт-Хөл» совхозтун Бора-Тайга салбырынч Чодура суурунга му-рунда рабкооптунч столоваалы үзү-ктөл чокка ажаллап, ажычын чонна-рынч азы-чөмө херелдөргөңнүн багай эвес хандырып турган.

Бо чылдын эгезинде ол столова-алы совхоз дирекциязынч эргези-

ге шиттиргенинч сөөлүдө ула-та-лаа бистин директоруус эш Соловьев — ону продуктулар-биле хандырып шыдаас-тыр бис, күтсө хову бригадаларыга чаксы күтсө ажалдар үзүңдө столовал ажал-дар херек — деп, меделгези, хаап кал-кан.

Ол суурда база-ла совхозтун ажалчынары, көдө ажыл-агыйнч түмөлгө эртемчилери, башкалар, эмселег ажаллакчылары чуртап турар, мыда ажычын чоннарынч ниити саны 1500 ажыг кижн чөк-кен. Ажаа столовалынч хөдөө тургус-кан болза, ажычыннарынч аш-чөм хандырылганын экижидеринге ол улуг дузалыг болуп турган.

— Суурга столовалынч тургуза-ры тутула эвес, мыда ажыл кылбас ка-дайлар чуртап турар-ла болгай — дээр херези-биле директорунч чуга-лап турары черде шы эвес, харын херезиң чонну совхоз бугурулге-зине кириштиреринге таарымчал-ды байдалы столовал хандыра-дарын биле чогур.

Совхозтарга ниитиниң чөмөнөлгө черлеринч четкиниң калбартыр дугайында чазаттып доктаалынч бот-тааларга талазы-биле хемчеглер бис-тин совхозуустун кайы-да салбыр-ларында алдымынч турар. Бир эвес ниитиниң чөмөнөлгөңнүн суур са-

нынга мурнуку хөдөө организа-стара чүвө болза, оларга чөмөнөлгө-лөр саны улам-ла кавдөөр турар ийи.

Ычанга Чодура суурунч сто-ловаалынч катат ажалдарын ажал-чынаар улуу-биле күзөп турар. Сов-хозтун өске-даа суурларынга ниити-ниң чөмөнөлгө черлерин органи-заастар хемчеглерин алыр негетти-нин турар.

М. Чартап-Хуна.

ӨӨДӨЛГӨ ЧӨМӨР ЧОН

Тады районун «Тивалгез» сов-хозтун төвү Сут-Бажы суурда сто-ловаалга совхозтун ажычын, алба-накчылары хөй-биле кээп турар. Ол суур муруну районнар-биле Кы-зыл хоорайнын аразында улуг орук кылдында турар чүвө болганда, ды-ка хөй чорумал кижилер ажаа база чөмөнөлгө турарлар.

Ындыг болза-даа ол столовалынч ажылы сөөлү үеде экижирден тур-жуг, харын мырыдай дорайтаан. «Өөдөлгө чөмөри чок, багай сто-ловаал-дыр бо диккен» чугалаар чө-мөнөлгөңнүн аразында болганчөк-ла дилчыллар турар аларган.

Ол чугаа черде шы. Мыда чүгө макарондун, рожкиден чөмөр кылып турар. Эйт, сүт аймалынч чөмөри мырыдай чок. Оң чыдагалы бол-за совхозтун дирекциязынч сто-

ловаалынч продуктулар-биле ханды-рып турарында, чөм продуктулар чокта повараар чөмн чүнү-биле белеткээр боор!

Оң-биле кады столовалынч ары-шөөр эвезин база демделгези херек. Мыда ажаллакчылар хирлиг залат-талдыг ажаллап турар. Столоваалынч ажаллакчылар болган профвеле-дин ажычыннары комитетинден чө-мөнөлгө черинин ажылын үлгөш-биле эде тургузарын, оон чөмөри-нин шынарын, ары-шөөр талазы-биле байдалын экижидерин чон чө-түү-биле негеп турар.

Т. Даваа.

«Шынның» материалдарының изи-биле

«КӨДӨЗ СОВЕТ, СОВХОЗ ДИРЕКЦИЯЗЫ, БЫЛАДГЫ ЭШ ШИВИТ ХАРЫЫЛАНАР

Мындагы эргелик Аламы-Шынаа нөдөз клубтун септелге чогун болган ында культура-массалыг ажалдар чоруттунмай турарын база клуб эргелечини амылдаастаанында «Улуг-Хая» совхозтун аныктарынч фестивалынга бо суурну аныктары болган амычыннары шүт кириш-позин илертен эш А. Дагбаланынч шүтүмчүлөдиг корреспондентчи-зы № 160 «Шынг» парлаттыган.

Улуг-Хем райнукусовхозун дарагалашкыны Д. Дарташтын ре-дакцияга дынатканы-биле алырга, ун корреспондентчида айыттыган четпестер долузу-биле шы болган болган ону Кен-Чыраа нөдөз Совет-тин куусомунун хуралынга чугалажып көргөш, Аламы-Шынаа нөдөз клубтун амылын сегидер дугайында тодаргай хемчеглер алдыган.

Ажылынга харысалга чок, ун клубтун амылын самараткан клуб эргелечини Втей-оолду амылында

